

Міністерство освіти та науки України
ДВНЗ „Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з „СОЦІОЛОГІЇ СІМ'Ї”
(для студентів напряму підготовки 6.030101 – „соціологія”)

Розробник:
канд. філос. наук, доцент
Гайналь Т.О.

Івано-Франківськ, 2017

Завдання і вправи для самостійної роботи

1. Розкрийте особливості соціологічного вивчення сім'ї як малої соціальної групи.
2. Розкрийте особливості соціологічного вивчення сім'ї як соціального інституту.
3. Наведіть приклад факторів макросередовища проживання сім'ї.
4. Наведіть приклад факторів мікросередовища проживання сім'ї.
5. Наведіть приклад цінностей та установок, що є основою способу мислення сім'ї.
6. Які види діяльності членів сім'ї складають спосіб життя сім'ї?
7. Опишіть життєвий цикл наступних сімей:
 - А) з дітьми, не розлучилися;
 - Б) бездітна, не розлучилися;
 - В) з дітьми, розлучилися;
 - Г) усиновлені діти, не розлучилися.
8. Як розумілася „нормальна сім'я” в різних культурно-історичних епохах?
9. В чому полягає соціальний зміст різних девіацій сімейних відносин?
10. Які з цих девіацій піддавалися/піддаються більшому/меншому осуду та чому?
11. Поясніть в чому полягають сучасні гендерні підходи до визначення чоловічих та жіночих ролей у суспільстві?
12. Наведіть приклади жіночих та чоловічих ролей у сім'ї. Які з них є стереотипними?
13. Складіть кросворд, використавши основні терміни теми.
14. Опрацюйте частину праці Ю. Новоженова „Роль моногамної сім'ї в еволюції человека” (Новоженов Ю. Филетическая эволюция человека / Ю.Новоженов. – Екатеринбург: Банк культурной информации, 2005. – С. 15-21.) та дайте відповідь на наступні питання:
 - А) до якого підходу у вивченні сім'ї та шлюбу належить Ю. Новоженов?
 - Б) який напрям дослідження презентує автор?
 - В) які біологічні переваги моногамної сім'ї?
 - Г) яка роль заміни інстинктивної статевої поведінки на усвідомлену?
 - Г) як Ви ставитеся до твердження, що усвідомлена статевая поведінка зумовила формування здатності людини сприймати символи і створення культури?
 - Д) чим зумовлена поява кохання (любові) згідно з автором?
 - Е) які функції виконує полігамна сім'я?
 - Є) чому моногамна сім'я виявилася більш адаптивною в ході розвитку людського виду?
 - Ж) яка головна функція моногамної сім'ї?
 - З) які ролі в моногамній сім'ї виконує чоловік та жінка?
15. Відвідавши сайт Державного комітету статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua/>), ознайомтесь із його розділом „Демографічна ситуація” та

наведіть на основі опрацьованої інформації приклади, що ілюструють тенденції шлюбно-сімейних процесів. Проаналізуйте їх.

16. Як зміна гендерних ролей впливає на шлюбно-сімейні стосунки?
17. Чим зумовлена тенденція зростання розлучень в Україні?
18. Як Ви ставитесь до розширення поняття „сім'я” і, як наслідок, розуміння під нею самотніх людей, або включення до її складу домашніх тварин?
19. Складіть кросворд із термінів теми.
20. Намалюйте та опишіть свою сім'ю (тип, форма шлюбу) за відомими Вам параметрами.
21. Який із вказаних термінів є зайвим: моногамія, екзогамія, полігамія, поліандрія?
22. Який із вказаних термінів є зайвим: повна сім'я, складна (розширена) сім'я, нуклеарна сім'я?
23. Знайдіть у наведеному списку тенденції, що не є характерними для сучасного етапу розвитку соціального інституту сім'ї:
 - А) масова нуклеризація сімей;
 - Б) збільшення кількості шлюбів, що реєструються;
 - В) проголошення норми рівності статей;
 - Г) збільшення кількості незареєстрованих шлюбів;
 - Ґ) збільшення кількості неповних сімей;
 - Д) розповсюдження повторних шлюбів;
 - Е) масова малодітність сімей;
 - Є) підвищення стабільності сімей;
 - Ж) жодна відповідь не є правильною.
24. Серед функцій, які виконує сім'я, можна виділити соціальні та індивідуальні. У даній таблиці наведений перелік функцій. Заповніть, будь ласка, порожні місця.

Сфера сімейної діяльності	Суспільні функції	Індивідуальні функції
Сфера духовного спілкування		
		Задоволення потреб у соціальному просуванні
	Організація раціонального дозвілля	

		Одержання індивідами психологічного захисту, задоволення потреб в особистому щасті та коханні
сексуальна		

25. Наведіть приклад агентів первинної та вторинної соціалізації.
26. В чому роль сімейної соціалізації для членів сім'ї? Наведіть приклади.
27. Які проблеми у стосунках із батьками і дітьми є найбільш типовими?
28. Які соціальні ролі засвоює дитина в процесі сімейної соціалізації?
29. Опрацювання розділу: „Семья” з праці: Бергер П.Л., Бергер Б. Социология: Биографический подход / Петер Л. Бергер, Бриджит Бергер; пер. В.Ф. Анурина // Личностно-ориентированная социология. – М.: Академический Проект, 2004. – С. 103-127. Назвіть основні види сімейної поведінки та дайте їх визначення.
30. Як називається сім'я, в якій стосунки будуються на основі взаємної поваги і де немає яскраво вираженого лідера?
31. Який із чинників, що може стабілізувати сім'ю, вказаний невірною:
- А) однакові репродуктивні установки членів подружжя;
 - Б) позитивний сімейний досвід батьків;
 - В) різне соціальне походження;
 - Г) тривалий період дошлюбного знайомства;
 - Ґ) схоже уявлення про проведення вільного часу у членів подружжя;
 - Д) однакові установки щодо розподілу обов'язків та владних повноважень.
32. Як називається ситуація, при якій сукупність, з якої проводиться вибір шлюбного партнера, є максимально широкою і вміщує в собі як тих осіб, що перебувають у шлюбі, так і тих, хто не перебуває в ньому, і при якій людина постійно є доступною для шлюбу?
34. Який із чинників, що може дестабілізувати сім'ю, вказаний невірною:
- А) одруження осіб до 21 року;
 - Б) вплив неуспішності шлюбу батьків;
 - В) дошлюбна вагітність;
 - Г) тривалий період дошлюбного знайомства;
 - Ґ) різне уявлення про проведення вільного часу у членів подружжя;
 - Д) однакові установки щодо розподілу обов'язків та владних повноважень.
35. Наведіть перелік економічних мотивів репродуктивної поведінки.
36. Наведіть перелік соціальних мотивів репродуктивної поведінки.
37. Наведіть перелік психологічних економічних мотивів репродуктивної поведінки.
38. Які репродуктивні норми в регіоні, де Ви проживаєте?

39. Наскільки усвідомленим є процес прийняття репродуктивного рішення?
40. Потреба в дітях – це потреба:
- А) сексуальна;
 - Б) біологічна;
 - В) соціально-психологічна;
 - Г) жодна відповідь не є правильною.
41. Доповніть перелік цілей сексуальної поведінки:
- А) релаксація, зняття напруження;
 - Б) народження дітей;
 - В) ...
42. Опишіть типи етичних сексуальних систем.
43. Сучасні тенденції сексуальних стосунків.
44. Чи дошлюбна сексуальна поведінка є позитивним фактором шлюбно-сімейного життя партнерів у майбутньому?
45. Чим зумовлена сексуальна революція та які її наслідки?
46. Які наслідки позашлюбної сексуальної поведінки?
47. Що впливає на вибір сексуального партнера?

Теми для доповідей та пошукової роботи

1. Проблеми сім'ї як соціального інституту в сучасній Україні.
2. Ознаки успішності шлюбно-сімейних стосунків: критичний аналіз.
3. Деморафічна політика в сучасній Україні.
4. Шлюб та сім'я в світових релігіях.
5. Жінка та материнство в сучасній сім'ї.
6. Роль батька в сучасній сім'ї.
7. Історичні етапи розвитку сім'ї в Україні.
8. Альтернативи шлюбу та сім'ї.
9. Сім'я в Україні: патріархальна чи матріархальна?
10. Дітоцентричність сучасної сім'ї.
11. Свідомо бездітні сім'ї: за і проти.
12. Зміна пріоритетності функцій сім'ї на сучасному етапі.
13. Майбутнє шлюбу та сім'ї.
14. Безшлюбність у сучасному світі.
15. Батько як агент первинної соціалізації.
16. Підліткова злочинність та сімейна соціалізація.
17. Проблеми соціалізації безпритульних дітей
18. Проблеми соціалізації дітей у дитячих будинках.

19. Дошлюбна вагітність.
20. Відкладення часу вступу до шлюбу.
21. Шлюбний контракт: за і проти.
22. Наслідки розлучення для членів сім'ї.
23. Вплив батьків на шлюбний вибір.
24. Малодітність сімей: причини та наслідки.
25. Стереотипи репродуктивної поведінки.
26. Тенденції дітонародження в сучасній Україні.
27. Роль чоловіка в прийнятті репродуктивного рішення.
28. Проблема ранніх вагітностей в Україні.
29. Аборти в підлітковому віці.
30. Особливості сучасної сексуальної культури.
31. Ставлення до контрацепції в християнстві.

Запитання для аналізу та самоперевірки

1. Що є об'єктом вивчення соціології сім'ї?
2. Що входить в предмет соціології сім'ї?
3. Охарактеризуйте основні категорії соціології сім'ї.
4. Дайте визначення сім'ї та шлюбу.
5. Чому інститут шлюбу та сім'ї є базовим для суспільства?
6. З якими науками взаємодіє соціологія сім'ї?
7. Якими мають бути компоненти сучасної соціологічної теорії сім'ї?
8. Поясніть, що таке патріархат та матріархат?
9. Якими є методологічні засади теорії Л. Моргана-Ф. Енгельса?
10. Функції сім'ї з позиції структурного функціоналізму.
11. Розкрийте суть положень фемінізму щодо шлюбу та сім'ї.
12. Які сучасні концепції походження шлюбу та сім'ї Ви знаєте?
13. Обмін якими цінностями відбувається при укладенні шлюбу згідно з теорією обміну?
14. Які етапи розвитку сім'ї як соціального інституту Ви можете назвати?
15. Чим відрізняється традиційна та сучасна сім'я?
16. Чи є підстави говорити про кризу сучасної сім'ї?
17. Назвіть позитивні тенденції шлюбно-сімейних стосунків.
18. Наведіть аргументи на користь позиції, що кризи сім'ї не існує.
19. Які типи сімей Вам відомі?
20. Які різновиди полігамії Ви знаєте?
21. В чому позитивні сторони егалітарної сім'ї?

22. Які можливі негативні сторони егалітарної сім'ї?
23. Чим рід відрізняється від родини та сім'ї?
24. В чому полягає дезорганізація та дисфункція сучасної сім'ї? Які причини?
25. Які заходи демографічної політики в Україні Вам відомі?
26. Дайте визначення поняття „соціалізація”.
27. Які стадії соціалізації вам відомі?
28. Які етапи соціалізації Ви знаєте?
29. Яке значення має соціалізація для індивіда та суспільства?
30. Що таке „агенти соціалізації”?
31. Чи обмежує соціалізація особистісну свободу?
32. Що таке „референтна група”?
33. Яка роль батька в соціалізації?
34. Чи впливає загальна ситуація в країні на сімейну соціалізацію?
35. Які наслідки неуспішної сімейної соціалізації?
36. Дайте визначення шлюбної поведінки.
37. Що таке шлюбний вибір?
38. Які основні групи факторів шлюбного вибору?
39. Які культурологічні фактори шлюбного вибору Ви знаєте?
40. Які соціологічні фактори шлюбного вибору Вам відомі?
41. Назвіть психологічні фактори шлюбного вибору.
42. Які чинники дошлюбного періоду можуть впливати на успішність шлюбно-сімейних стосунків майбутнього подружжя?
43. Які чинники шлюбного періоду можуть впливати на успішність/неуспішність шлюбно-сімейних стосунків подружжя?
44. Які найбільш поширені мотиви розлучення?
45. Дайте визначення поняття „репродуктивна поведінка”.
46. Що впливає на репродуктивні норми?
47. Охарактеризуйте економічні репродуктивні мотиви.
48. Назвіть основні соціальні репродуктивні мотиви.
49. Який основний психологічний репродуктивний мотив?
50. В чому полягає суть планування сім'ї?
51. Які заходи демографічної політики Вам відомі?
52. Дайте визначення поняття „сексуальна поведінка”.
53. Які основні цілі сексуальної поведінки?
54. У чому полягають сучасні тенденції сексуальної поведінки?
55. В чому полягає зв'язок сексуальної та репродуктивної поведінки?

56. Які тенденції сексуальної поведінки Вам відомі?
57. Яка етична модель сексуальної поведінки найбільш вдала для сучасних сімей?